

Слободан Вујовић

Ко убија српску културу?

Да ли „Има нешто што у држави Данској“

Све док се на културу буде гледало као на једну пуку буџетску ставку, а не као на суштински део укупног развоја, суштинског постојања и развојне снаге самога друштва и државе, наша култура, неће бити у могућности да врши ону мисију, коју према природи ствари траба да има.

Да би култура добила своје право место и улогу коју заслужује, потребно је да се води осмишљена културна политика на нивоу целе државе.

Али, како осмислити културну политику, кад је под великим знаком питања, која је и државна политика у земљи разореној (не толико санкцијама и НАТО бомбама), колико такозваним „европским вредностима“ увезеним одмах након 5. октобра, када је извршен преврат, а Србија под притиском Запада урушила своју суверену позицију и кренула у **Европу без алтернативе** и Србију без граница.

Одмах се, у складу са Западном подршком и унутрашњим ентузијазмом „револуционара“, приступило темељитом рушењу, свих до тада створе-

них вредности – од привреде, економије, банкарског система, па све до убоге и ничим заштићене културе. Све то под изговором обрачуна са остацима комунизма.

ПУЦАЛО СЕ У СЛОБОДАНА, ДА БИ УБИЛИ СРБИЈУ

„Они не нападају Србију због мене, већ мене због Србије“ (3. 10. 2000)

Сведоци смо тужног дела историје српског народа, који уместо у „светлу будућност“, која му је обећана са западних страна, чим уклоне „оног зликовца“, сада гледа у мрачну збиљу данашњих дана.

А на Копаонику, окупила се свима добро знана господа са „нашим великим пријатељем“ Кирбијем у првом реду, на својој редовној сеанси, да расправљају на тзв. „Српском Давосу“, којим начином даље да се даavimo.

Да ли уз помоћ свилен гајтана по ферману ММФ-а послатог из Брисела, или да чекамо „на линији ватре“, где нас је недавно, непогрешивим снајперским оком приметио Амерички државни секретар Кери.

Кад они нешто примете, не пише нам се ништа добро.

Васкрс се приближава. Некако им је тај дан био најдражи да нас даривају из ваздуха. Шестог априла 1941, када нам нађоше библиотеку, четрдесет четврте исто на Васкрс, кад нас онако братски и савезнички наградише, деведесет пете кад нам Републику Српску (не жалећи трошак), најскупљим осиромашеним уранијумом дариваше, а последњи пут 1999. непогрешиво погодише и породилиште.

Симболично – библиотека и породилиште: памћење и опстанак.

НА КОПАОНИКУ НИШТА НОВО

Баба чешља вуну,
а унуци пију „Чивас“.

Окупили се, у великом делу, они који нас већ пуних 15 година „спасвају“, успешно нас лишвавајући вишка вредности, што су нам га **свима** у наслеђе оставиле генерације, које су стварале пре нас. Наслеђе је сада негде другде, или највећим делом код ове господе. А ми, ми смо само њихови сиромашни рођаци, који нису успели да се „снађу“ у тренутку, када су погашена светла у соби и када је настао транзицијски лом, или исправније речено пљачка. Неко, недавно рече, „пљачка им матерна“.

Износе се најновији економски показатељи и врхунска достигнућа са којима треба, наводно да се поносимо и због којих нас цео свет хвали, а ми се у чуду питамо – због чега?

Што нас више хвале, нама све горе.

Мени су увек биле мрске те похвале извана. Вероватно због тога, што сам неизлечиво болестан од „теорије

завере“, како би то непогрешиво утврдили Сорошеви школарци из Клинике за хуманитарно право.

Но, моје излагање, није из тог уџбеника, већ из реалног и фактичког стања у коме се налазимо, а видимо га у наслову ове Трибине: **Ко убија српску културу?**

Један од водећих делатника у тој работи свакако је, вршилац дужности слова „о“ у наслову овог дивног плаката, под којим се окупљамо, већ скоро месец дана. (У слову „о“ је лик текућег министра културе).

ПРОБУДИЛА СЕ „ФРАНЦУСКА 7“ У јавности мук

Окупљамо се, али нас, засад, нико не чује, осим једног недељног часописа, који уредно преноси запажања наших истакнутих књижевника, уметника и културних радника. Једино тај часопис даје „Печат“ и подршку нашој исправности.

Где су остали?

Зашто им није интересантан одговор: **Ко убија српску културу?**, питамо се.

У време комунизма, Трибина у Француској 7, гушена је тако што штампа није смела да је прати. Посао праћења био је препуштен народној милицији.

А сад, нити нас прати штампа, нити смо полицији интересантни.

Најгоре могуће стање. Формална демократија, па можеш све да кажеш, али ничему да се надаш. Глуво!

Да ли „Има нешто труло у држави Данској?“ – пита се и енглески грађанин Виљем.

Без обзира на све, останимо упорни у тврдњи, која је недавно овде изречена, да нам се Министарство за културу, претворило у Министарство против културе, са све министром Таковцем, који је према писању једног дневног листа, од пре неки дан, добио полицијску пратњу, због фризура на коју је вербално насрнуо, неки пролазник са инкриминисаном изјавом да ће га ошишати. Полиција се, дакако, одмах ставила у заштиту тог покретног културног добра од националног значаја.

А у каквом су стању стварна културна добра у земљи у којој се на прсте могу избројати пристојне биоскопске дворане, па се филмови гледају „с ногу“ уз хамбургер у оним наказним конзервама од шопинг молова. То нам је некако „Ин“. Амерички, лепо.

Запуштене су нам библиотеке, а напуштена књига, као сиромаша лута од немила до недрага. Књижевници плаћају издавачима да им штампају књигу, а после од истога откупљују, јер немају право на пристојан број загарантованих ауторских примерака, да дају фамилији.

Нови власници, оно мало преосталих књижара, стављају истинске писце на доње полице, јер горње су резервисане за нову књижевност тзв. водитељки, презентерки, хостеса и старлета. Избечиле се са екрана, дуплерица, а подразумева се, из кревета моћних финансијера.

Домови културе су претворени у складишта половне робе, коцкарнице, бувље пијаце и флиперане.

Уништене су нам култне издавачке куће, а пред гашењем је и „Просвета“,

која се и даље кочопери са својом књижаром у Кнез Михаиловој, баш на локацији, идеалној за једну добру парфирмерију, или продавницу сатова „Ролекс“, тако потребних нашој **обешчашћеној** радничкој класи.

Није ова Трибина у Француској 7, оживела из нечијег хира, већ из стварне потребе да се пробуди успавана и меланхолична савест српске културне елите, да се укаже на пропусте, грешке и посрнућа са којима се треба прекинути и усмерити на сузбијање метастазе, која је захватила све поре друштвеног и културног живота, не толико због беспарице, која је наше хронично стање, колико од небриге друштва. Небрига води у потонуће.

Последњи је час да се гласно подвикне држави и надлежном Министарству да под хитно почне да ради посао. због кога постоји и да као прво донесе Националну стратегију културног развоја Србије, на чему Национални савет за културу већ дуже времена инсистира, а Министарство за културу упорно пренебрегава ту своју законску обавезу, која је требало да се реализује још пре три године. Национални савет је по овоме питању радио и приложио бројне предлоге и решења на које се Министарство није ни осврнуло, већ је радило по своме, или можда по туђим налозима и донело накардни Нацрт Закона о култури, који под хитно треба да се повуче из процедуре.

Приметивши да се Национални савет „опасно“ разуме у културу, Министарство је у најновијем Нацрту закона, брисало обавезу да доноси законска решења у сарадњи са овим органом Скупштине. Тако отвара себи

могућност да ради шта хоће и како хоће, самостално на бирократски начин кроји културну политику ове земље.

То им се не сме дозволити.

Национални савет се и поред игнорисања од стране Министарства и дела штампе и даље уредно састаје и ради свој посао у пуном саставу.

Поред мноштва погубних ставки у Нацрту који је сачинило Министарство, из Закона се избацују, **Установе културе од националног значаја** као што су: Народно позориште, Народни музеј, Југословенска кинотека, Историјски и Етнографски музеј Србије, Српско народно позориште из Новог Сада, Музеј савремене уметности... и стављају се у раван са неким установама, чији су оснивачи разне невладине организације.

Умало да заборавим, и Матицу српску, тај први прамичак духовне јавке након векова таме, такође избацују из закона.

Ђирилицу својом небригом, авети-ма глобализма препуштају. Усвајањем туђих правила, и писмо нам затиру.

Када је о нашој писмености реч, ми добро знамо и памтимо – када су њихове фаланге, под вођством Филипа Барбаросе, пре неколико векова према истоку ишле, пут их је водио преко Немањића царства. У Нишу, та чудна братија, жедна крви, морала је да стане и Господара српског Немању, за услове проласка моли. (Сада пролазе, не питајући. Но о томе, другом приликом.)

На српском двору, вешти писари, брзо папир саставише.

Немања, пером и мастилом потпис упечати, а силни Барбароса, отиском

палца мрљавог, својом немуштом писменошћу, Немањине услове прихвати.

Нема више Немање, али је ваљда остануло нешто Немањића, који знају куда нас води перманентно онеписмењавање, које нас заплускује из новина, без лектора и редактора, радио таласа и екрана, без људи који брину о језику и Правописа у коме се још натежу да ли нам је језик српски, или српско-хрватски.

Шта нам ово раде, а ми ћутимо?!

Ни то не смемо да дозволимо.

Неопходно је да се тражи од стране Министарства да оно иницира подношење предлога за измену и допуну Закона о Буџетском систему, Закона о јавним набавкама и Закона о роковима за измирење новчаних обавеза у финансијским трансакцијама и да ради заштите домаће кинематографије утиче на измену Закона о накнадама за коришћење јавних добара и спасава културу од погубних и непримерених намета.

Ово су само неке ставке које треба исправити у наредном периоду, поред мноштва неприхватљивог што доноси **њихов** Нацрт Закона о култури.

Зато, не смемо да станемо, већ да наставимо са Трибином још јачим интетезитетом.

Ваљда ће неко важан да нас чује. На пример, јавност.

Не одустајмо од убеђења да се боримо за темељну ствар нације, а то је опстанак културних вредности нашег народа на које се опасно насрнуло. Наша генерацијска дужност је да се боримо и не одустајемо, па таман ништа не променили.

Остаће негде записано да смо се барем борили. Изгуби онај који престане да се бори.

Због губитка суверености, што је извесно, култура мора да живи, јер она је чувар идентитета.

Земља без суверенитета – постаје само рељеф, без идентитета.

Земља без идентитета, постаје држава без ауторитета.

Не дајмо!

